

HERKES İÇİN EĞİTİM (EFA) KÜRESEL İZLEME RAPORU (*)

2013/4

ÖĞRETME VE ÖĞRENME: HERKES İÇİN KALİTELİ EĞİTİMİ GERÇEKLEŞTİRMEK

Önsöz

Bu 11. Herkes İçin Eğitim (EFA) Küresel İzleme Raporu, 2000 yılında karar verilen evrensel eğitim hedefleri doğrultusunda ülkelerin kaydettikleri gelişmeler üzerine yerinde ve zamanında bir güncellemedir. Eğitimi 2015 sonrası evrensel kalkınma gündeminin kalbine yerleştirmek için güçlü bir husus oluşturmaktadır.

2008’de Herkes İçin Eğitim (EFA) Küresel İzleme Raporu “başarabilecek miyiz?” sorusunu sordu. Bu rapor ise, 2015’e iki yıldan az bir sürenin kalmasıyla, başaramayacağımızı açık bir biçimde göstermektedir. 57 milyon çocuk hâlen öğrenmede başarısız olmaktadır, çünkü basit bir biçimde, bu çocuklar okul içinde bulunmamaktadırlar. Erişim tek kriz değildir-düşük kalite, öğrenmeyi okula gidenler için bile engellemektedir. İlkokul çağındaki çocukların üçte biri, okula gitseler de gitmeseler de temel becerileri öğrenememektedirler.

Hedeflerimize ulaşmak için; bu rapor Hükümetlere, yoksulluk, cinsiyet, nerede yaşadıkları ya da diğer etkenler gibi dezavantajlarla karşılaşan herkese öğrenmeyi sağlamak için çabalarını ikiye katlamaları çağrısında bulunmaktadırlar. Bir eğitim sistemi ancak öğretmenleri kadar iyidir. Eğitim kalitesini geliştirmek için öğretmenlerin potansiyellerini ortaya çıkarmak önemlidir. Bulgular, öğretmenler desteklendiğinde eğitim kalitesinin yükseldiğini göstermektedir. Öğretmenler desteklenmedikleri takdirde, bu raporda ele alınan gençlerin şaşırtıcı okuma yazma bilmeme düzeylerine katkı sağlayarak eğitim kalitesi bozulur.

Hükümetler, 2015’e kadar evrensel ilköğretimi gerçekleştirmek için 1.6 milyon öğretmene daha istihdam sağlayarak çabalarını arttırmalıdır.

Irina Bokova

Herkes İçin Eğitim (EFA) Küresel İzleme Rapor Takımı

Direktör: Pauline Rose

Kwame Akyeampong, Manos Antoninis, Madeleine Barry, Nicole Bella, Erin Chemery, Marcos Delprato, Nihan Köseleci Blanchy, Joanna Härmä, Catherine Jere, Andrew Johnston, François Leclercq, Alasdair McWilliam, Claudine Mukizwa, Judith Randrianatoavina, Kate Redman, Maria Rojnov-Petit, Martina Simeti, Emily Subden, Asma Zubairi

(*) Metnin İngilizceden çevirisi UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Sektör Uzmanı Esra Hatipoğlu tarafından yapılmıştır.

İÇİNDEKİLER

Herkes İçin Eğitim (EFA) Hedefleri Doğrultusunda Gelişimi İzleme (s. 40)

Bölüm 1: Altı EFA Hedefi (s. 42)

Bölüm 2: Herkes İçin Eğitimi Finanse Etme (s. 108)

Eğitim Yaşamları Dönüştürüyor (s. 140)

Bölüm 3: Eğitim Yaşamları Dönüştürüyor (s.140)

Öğrenme Krizini Sonlandırmak için Öğretmenleri Destekleme (s. 186)

Bölüm 4: Öğrenme Krizi Dezavantajlılara Etki Ediyor (s. 188)

Bölüm 5: Kaliteli Öğretimi Ulusal Bir Öncelik Hâline Getirme (s. 214)

Bölüm 6: En İyi Öğretmenleri Sağlamak İçin Dört Bölümlük Bir Strateji (s. 230)

Bölüm 7: Öğrenmeyi Geliştiren Eğitim Programı ve Değerlendirme Stratejileri (s. 276)

Genel Bakış

Herkes İçin Eğitim Hedeflerini gerçekleştirmek için son tarihe iki yıldan daha az bir süre kalmıştır. Son yıllarda gösterilen gelişmelere rağmen, 2015'e kadar küresel olarak tek bir hedefin gerçekleştirilemeyeceği açıkça görülmektedir. Bu yılın küresel izleme raporu, çoğu ötekileştirilmiş gruptaki insanın son on yıl boyunca eğitim fırsatlarının inkâr edilmesine devam edildiği gerçeğinin etkili bir biçimde altını çizmektedir. Bununla birlikte, son aşamalarda gelişmeyi hızlandırmak için çok geç değildir ve yeni görevlere dikkat çekerken, bitirilmemiş işleri çözmek için güçlü, küresel bir 2015 sonrası eğitim çerçevesi oluşturmak hayati önem taşımaktadır (s. 1).

1. Hedef: Erken Çocukluk Dönemi Bakımı ve Eğitimi

Gelişmelere rağmen, kabul edilemez derecede çok sayıda çocuk sağlık sorunu yaşamaktadır: 5 yaş altı çocuk ölümleri 1990'dan 2012'ye kadar %48 oranında düşmüştür, fakat 2012'de yine de 6.6 milyon çocuk 5 yaşına gelmeden ölmüştür. İlerleme yavaş olmuştur. 2000 yılında, 43 ülkede, 10 çocuktan 1'den fazlası 5 yaşından önce ölmüştür. Eğer bu 43 ülkedeki çocuk ölümlerinin 2000 ve 2011 yılları arasındaki yıllık azalma oranı 2015'e yansıtılırsa, yalnızca 8 ülke 1990 yılındaki seviyelerinden, çocuk ölümlerinin 3'te 2'sini azaltma hedefine ulaşır. Bangladeş ve Doğu Timor Demokratik Cumhuriyeti gibi erken çocukluk dönemine yatırım yapan gelir seviyesi daha düşük olan bazı ülkeler çocuk ölümlerini hedeflenen tarihten önce en az 3'te 2'ye kadar azaltmışlardır (s. 1-2).

2. Hedef: Evrensel İlkokul Eğitimi

2015 yılı son tarihli Herkes İçin Eğitim hedeflerine yalnızca iki yıl kala, evrensel ilköğretim hedefine (UPE) büyük oranda ulaşılamayacak gibi görünmektedir. 2011'e kadar, 57 milyon çocuk hâlen okula gitmemektedir.

Bunun yanı sıra iyi haberler de vardır: 1999-2011 yılları arasında okula gitmeyen çocuk sayısı hemen hemen yarıya düşmüştür. Bir durgunluk döneminin ardından, 2010-2011 yılları arasında küçük bir gelişme kaydedilmiştir. Ancak 1999-2004 yılları arasındaki 1.9 milyonluk bu azalma neredeyse ortalamanın 4'te 1'inden fazladır. 1999-2008 yılları arasındaki düşüş oranı devam etmiş olsaydı, Evrensel İlköğretim Hedefi (UPE) neredeyse

gerçekleştirilmiş olurdu. Evrensel İlköğretimin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği yalnızca katılım ile değil, aynı zamanda çocukların ilköğretimi tamamlayıp tamamlamadıklarına göre değerlendirilmelidir. Verileri bulunan 90 ülke arasında, 2015'e kadar sadece 13 ülkede çocukların en az %97'sinin son sınıfa ulaşması beklenmektedir. Bu ülkelerin 10'u Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ya da Avrupa Birliği (EU) üyesi ülkelerdir (s. 2-3).

3. Hedef: Genç ve Yetişkin Öğrenimi

Evrensel ortaöğretimin 2015'ten sonra belirgin bir hedef hâline gelmesinin beklendiği göz önüne alındığında, 2015 yılında dünyanın nerede duracağını değerlendirmek hayati önem taşımaktadır. 82 ülkeye dayalı ilerlemenin bir değerlendirmesi göstermektedir ki 1999 yılında bu ülkelerin sadece %26'sı evrensel ortaöğretimi gerçekleştirmiştir. 2011 yılına kadar, ülkelerin %32'si bu seviyeye ulaşmıştı. 2015 yılına kadar bu seviyeye ulaşan ülkelerin oranının %46'ya yükselmesi beklenmektedir. Bu değerlendirme tüm ülkelerin yalnızca %40'ından elde edilen bilgilere dayanmaktadır. Bu ülkeler, Kuzey Amerika ve Batı Avrupa'daki ülkelerin 3'te 2'sini ve Sahra Çölünün Güneyindeki Afrika ülkelerinin yalnızca 4'te 1'ini içermektedir, bu yüzden temsil edici değildir. Evrensel ilköğretim kaydını (universal primary enrolment) henüz gerçekleştirmemiş ülkeler dikkate alındığında, 2015'e kadar ortaöğretim kaydını gerçekleştirebilen ülkelerin yüzdesi çok daha düşük olacaktır (s. 3-4).

4. Hedef: Yetişkin Okur-Yazarlığı

Okuryazar olmayan yetişkinlerin sayısı, 1990 yılından bu yana %12'lik bir düşüşle fakat 2000 yılından bu yana sadece %1'lik bir düşüşle yine de yüksek bir biçimde 774 milyonda kalmıştır. 2015'e kadar ise bu rakamın yalnızca 743 milyona düşmesi öngörülmektedir. 10 ülke, dünyadaki okuryazar olmayan yetişkinlerin neredeyse 4'te 3'ünden sorumludur. Kadınlar neredeyse toplamın 3'te 2'sini oluşturmaktadır ve 1990 yılından bu yana bu oranı düşürmede bir ilerleme kaydedilmemiştir. Verileri bulunan 61 ülkenin yaklaşık yarısının, yetişkin okuryazarlığında 2015'e kadar cinsiyet denliğini gerçekleştirmesi ve 10'unun cinsiyet denliğini gerçekleştirmeye çok yaklaşması beklenmektedir (s. 4).

5. Hedef: Cinsiyetler Arasında Denklik ve Eşitlik

1999 yılında,150 ülkenin ilköğretimin ilk yılları düzeyinde %43'ü cinsiyet dengesini gerçekleştirmiştir. 2015'e kadar ülkelerin %56'sının hedefi gerçekleştirmiş olacağı öngörülmektedir. Öte yandan, 1999 yılında ülkelerin % 33'ü hedeften uzaktı. Bu ülkelerin 4'te 3'ündeki eşitsizlik kız çocuklarının okullaştırılmasında görülmekteydi. 2015'e kadar, ülkelerin %21'inin ilköğretimin ilk yıllarında hâlen cinsiyetler arasında eşitsizliği tecrübe edeceği ve bunların %70'indeki eşitsizliğin kız çocuklarının okullaştırılmasında görüleceği beklenmektedir (s. 5).

Cinsiyetler arasında denklik ve eşitlik hedefine ilişkin, Türkiye'nin gösterdiği gibi hızlı bir gelişme kaydedilebilir: Türkiye'de cinsiyet eşitliği endeksi 1999 yılında ortaöğretimin ilk yıllarında 0.74, ortaöğretim üst sınıflarında 0.62 olmasına rağmen, ortaöğretim başlangıç ve üst düzeylerinde hemen hemen eşitliği sağlamış durumdadır. Ancak tam bir memnuniyet söz konusu değildir. Topluma nüfuz eden cinsiyet rollerine karşı geleneksel algılar okullara devamı azaltmaktadır (s. 5).

6. Hedef: Eğitim Kalitesi

Kaliteyi artırma ve öğrenmeyi güçlendirme, 2015 sonrası evrensel kalkınma çerçevesinin daha merkezindedir. Böyle bir geçiş, okuma yazma bilmeyen, temel matematik becerilerine sahip olmayan ve 130 milyonu okul içerisinde olan toplamda 250 milyon çocuk için eğitim fırsatlarını geliştirmek açısından büyük önem taşımaktadır. Öğrenci-öğretmen oranı hedef 6 doğrultusunda ilerlemeyi değerlendirmek için bir ölçüdür. Dünya çapında, ortalama öğrenci-öğretmen oranı, okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde çok az bir oranda değişmiştir (s. 5).

Eğitime Yardım Eğilimleri (s. 11-13)

2010-2011 yıllarında ortalama olarak bağış yapan ülkeler-öncelikle Almanya ve Japonya- burs ve öğrenci masrafları için Çin'e yıllık 656 milyon Amerikan Doları bağış yapmıştır. Bu rakam, aynı dönemde Çad'a temel eğitim için yapılan bağışın 77 katıdır. Cezayir, Çin, Fas, Tunus ve Türkiye tarafından öğrenci masrafları ve burs şeklinde atfedilen, yıllık olarak alınan bağış, ortalama olarak 2010-2011 yıllarında tüm 36 düşük gelirli ülkeler için temel eğitime yapılan yardımın toplam miktarına eşitti (s. 12).

Eğitim Sağlıklı Toplumları Teşvik Eder (s. 16- 18)

Eğitim insanların siyaset ve siyasetin içinde nasıl yer alacakları anlayışlarını geliştirir. 12 Güney Sahra Afrika ülkesi boyunca, ilköğretim düzeyinde eğitim almış %71 ve ortaöğretim düzeyinde eğitim almış %85 ile kıyaslandığında, formal bir eğitim almayan bireylerin %63'ünün demokrasi anlayışına sahip olduğu görülmüştür. Yüksek eğitim düzeyine sahip kişiler siyasetle daha ilgilidir ve böylelikle bilgiyi araştırmaya daha eğilimlidir. Örneğin, Türkiye'de, siyasete ilgi duyma oranı ilköğretim düzeyinde eğitim görmüş kişiler arasında % 40 iken, aynı oran ortaöğretim düzeyinde eğitim almış kişiler arasında % 52'ye yükselmektedir." (s.16-17).

Eğitilmiş bireyler daha fazla oy verme eğilimindedirler. 14 Latin Amerika ülkesinde, hiç eğitim almamış bireylerle kıyaslandığında, katılım, ilköğretim düzeyinde eğitim görmüş bireylerde % 5 ve ortaöğretim düzeyinde eğitim görmüş bireylerde %9 daha yüksektir. El Salvador, Guatemala ve Paraguay gibi ortalama eğitim seviyesinin daha düşük olduğu ülkelerde etki daha büyüktür. Eğitim aynı zamanda diğer politik katılım biçimlerini de teşvik eder. Arjantin, Çin ve Türkiye'de vatandaşlar ortaöğretim düzeyinde eğitime sahiplerse, iki kat daha fazla dilekçe imzalama ya da ürünleri boykot etme eğilimindedirler (s. 17).

Zengin ülkeler de ötekileştirilmişlerin öğrenebilmesini sağlamakta başarısız olmaktadır

Göçmen çocuklar öğrenmenin düşük düzeyde gerçekleştirilmesiyle sonuçlanan eğitimde yüksek riskte ötekileştirilmeyle karşılaşmaktadırlar. Fransa, Almanya ve Birleşik Krallık'ta 15 yaşındaki öğrencilerin %80'inden fazlası okumada minimum ölçütü gerçekleştirmişlerdir. Ancak göçmenler çok daha kötü bir performans sergilemektedirler: Almanya'nın göçmenleri Şili'deki öğrencilerle eşitken; Birleşik Krallık'ta, minimum ölçütün üzerinde performans gösteren göçmenlerin oranı Türkiye'nin ortalamasından daha iyi değildir. Fransa'daki göçmenlerin %60'dan daha azının minimum ölçütü geçmesiyle belirli problemlerle karşılaşmaktadırlar. Bu durum Meksika'daki öğrenciler için ortalamaya eşittir (s. 20).

En İyi Öğretmenleri Sağlamak için 4 Strateji

Bu küresel izleme raporu en iyi öğretmenleri çekmek ve görevlerinde muhafaza edebilmek için hükümetlerin benimsemesi gereken 4 strateji tanımlamaktadır (s. 25):

Strateji 1: En iyi öğretmenleri çekmek

Öğretmenlerin, cinsiyete yönelik davranışların öğrenmenin çıktılarını nasıl etkileyebileceği konusunda eğitime ihtiyacı vardır. Türkiye’de, cinsiyet eşitliği üzerine verilen bir dönemlik hizmet öncesi eğitimin kadın öğretmenlerin cinsiyet davranışları (gender attitudes) ve farkındalığı üzerinde önemli bir etkisi olmuştur (s 26).

Strateji 2: Tüm çocukların öğrenebilmesi için öğretmenlerin eğitimini geliştirmek

Strateji 3: Öğretmenlere ihtiyaç duyulan yerlerde görev vermek

Strateji 4: En iyi öğretmenleri görevlerinde muhafaza edebilmek için doğru teşvik edici/özendiricileri sağlamak

Bölüm 1: Altı EFA Hedefi

1. Hedef: Erken Çocukluk Dönemi Bakımı ve Eğitimi

2011’e kadar hedefe ulaşmış olan 41 ülkenin çoğu, Kuzey Amerika ve Batı Avrupa ya da Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri ya da diğer bölgelerdeki yüksek gelirli ülkelerdi. Bununla birlikte, Bangladeş, Brezilya, Çin, Mısır, Meksika, Türkiye’yi de içeren gelişmekte olan dünyanın en popüler ülkelerinden bazıları erken çocukluk dönemine yatırım yaparak çocuk ölümlerini hedeflenen tarihten önce en az 3’te 2 oranında azaltmışlardır. El Salvador, Laos Demokratik Cumhuriyeti, Maldivler ve Mongolya’yı da içeren diğer ülkeler, 20 yılda çocuk ölümlerini %70’den fazla oranda azaltmışlardır (s. 47).

Kaç ülkenin 2015’e kadar okulöncesi eğitim hedefine ulaşması muhtemel görünmektedir?

Aşağıdaki tabloda 2015’e kadar okulöncesi en az %70 kayıt hedefini gerçekleştirebilecek ülkeler gösterilmiştir. Tabloya göre, Türkiye hedeften uzak olan ülkeler arasında yer almaktadır.

Table 1.1.2: Likelihood of countries achieving a pre-primary enrolment target of at least 70% by 2015

Level expected by 2015	Target reached or close ($\geq 70\%$) 78	Algeria, Angola, Antigua and Barbuda, Argentina, Aruba, Australia, Austria, Barbados, Belarus, Belgium, Brunei Darussalam, Bulgaria, Canada, Cape Verde, Chile, Cook Islands, Costa Rica, Cuba, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Dominica, Ecuador, El Salvador, Equatorial Guinea, Estonia, Finland, France, Germany, Ghana, Greece, Grenada, Guatemala, Guyana, Hungary, Iceland, India, Israel, Italy, Jamaica, Japan, Latvia, Lebanon, Lithuania, Luxembourg, Malaysia, Maldives, Malta, Mexico, Mongolia, Nepal, Netherlands, New Zealand, Nicaragua, Norway, Panama, Peru, Poland, Portugal, Qatar, Republic of Moldova, Romania, Russian Federation, Saint Kitts and Nevis, Seychelles, Slovakia, Slovenia, South Africa, Spain, Suriname, Sweden, Switzerland, Thailand, Ukraine, United Kingdom, Uruguay, Venezuela (Bolivarian Republic of), Viet Nam			
	Far from target (30–69%) 33	Armenia, Belize, Cameroon, China, Croatia, Egypt, Honduras, Indonesia, Iran (Islamic Republic of), Kazakhstan, Lesotho, Montenegro, Philippines, Sao Tome and Principe, Solomon Islands, Turkey	Albania, Bermuda, Bolivia (Plurinational State of), Cayman Islands, Colombia, Dominican Republic, Jordan, Kenya, Marshall Islands, Morocco, Palestine, Paraguay, Saint Lucia, Samoa, Serbia, United States, Vanuatu		
	Very far from target (<30%) 30	Azerbaijan, Bangladesh, Benin, Bhutan, Burkina Faso, Burundi, Cambodia, Congo, Côte d'Ivoire, Democratic Republic of the Congo, Djibouti, Eritrea, Ethiopia, Guinea-Bissau, Kyrgyzstan, Lao People's Democratic Republic, Madagascar, Mali, Myanmar, Niger, Nigeria, Rwanda, Senegal, Togo, Yemen	Fiji, Syrian Arab Republic, Tajikistan, The former Yugoslav Republic of Macedonia, Uzbekistan		
		Strong relative progress	41	Slow progress or moving away from target	22
Change between 1999 and 2011					
Countries not included in analysis because of insufficient data 64	Afghanistan, Andorra, Anguilla, Bahamas, Bahrain, Bosnia and Herzegovina, Botswana, Brazil, British Virgin Islands, Central African Republic, Chad, Comoros, Democratic People's Republic of Korea, Gabon, Gambia, Georgia, Guinea, Haiti, Iraq, Ireland, Kiribati, Kuwait, Liberia, Libya, Macao (China), Malawi, Mauritania, Mauritius, Micronesia (Federated States of), Monaco, Montserrat, Mozambique, Namibia, Nauru, Netherlands Antilles, Niue, Oman, Pakistan, Palau, Papua New Guinea, Republic of Korea, Saint Vincent and the Grenadines, San Marino, Saudi Arabia, Sierra Leone, Singapore, Somalia, South Sudan, Sri Lanka, Sudan, Swaziland, Timor-Leste, Tokelau, Tonga, Trinidad and Tobago, Tunisia, Turkmenistan, Turks and Caicos Islands, Tuvalu, Uganda, United Arab Emirates, United Republic of Tanzania, Zambia, Zimbabwe				

Source: Bruneorth (2013).

(s. 50).

Aşağıda “çatışmalardan etkilenen bölgelerde çocuklar için devam eden gizli kriz”e ilişkin tabloda, Türkiye de yer almaktadır (Tablo 1.2.2).

Dünyanın en fakir ülkelerindeki silahlı çatışma çocukların eğitim şansını azaltmaktadır. 2011 Küresel EFA İzleme Raporu’nda çatışmadan etkilenen ülkelerin güncellenmiş listesi yer almaktaydı. 1999-2008 döneminde ülke sayısı 35 iken, 2002-2011 döneminde silahlı çatışmadan 32 ülkenin etkilendiği belirtilmiştir. 1999-2008 ve 2002-2011 yıllarında çatışmadan etkilenen ülkelerin yer aldığı aşağıdaki tabloda, Türkiye de yer almaktadır.

Box 1.2.2: The continuing hidden crisis for children in conflict-affected areas

In many of the world’s poorest countries, armed conflict continues to destroy the education chances of a whole generation of children. This Report draws on the international reporting systems used for the 2011 EFA *Global Monitoring Report* to construct an updated list of conflict-affected countries. Thirty-two countries were identified as affected by armed conflict in the period from 2002 to 2011, three fewer than in 1999–2008 (Table 1.2.4). New countries have joined the list, however, including Libya, Mali and the Syrian Arab Republic.

The analysis shows that, while the global number of children out of school fell slightly from 60 million in 2008 to 57 million in 2011, the benefits of this progress have not reached children in conflict-affected countries. These children make up 22% of the world’s primary school age population, but 50% of its out-of-school children, and the proportion has increased from 42% in 2008.

Of the 28.5 million primary school age children out of school in conflict-affected countries, 12.6 million live in sub-Saharan Africa, 5.3 million in South and West Asia, and 4 million in the Arab States. The vast majority – 95% – live in low and lower middle income countries. Girls, who make up 55% of the total, are the worst affected.

Table 1.2.4: Conflict-affected countries, 1999–2008 and 2002–2011

Alghanistan	Ethiopia	Myanmar	Sierra Leone
Algeria	Georgia	Nepal	Somalia
Angola	Guinea	Niger	Sri Lanka
Burundi	India	Nigeria	Sudan (pre-secession)
Central African Republic	Indonesia	Pakistan	Syrian Arab Republic
Chad	Iran, Isl. Rep.	Palestine	Thailand
Colombia	Iraq	Philippines	Timor-Leste
Côte d’Ivoire	Liberia	Russian Federation	Turkey
D. R. Congo	Libya	Rwanda	Uganda
Eritrea	Mali	Serbia	Yemen

Notes: The 2002–2011 list comprises countries with 1,000 or more battle-related deaths over the period, plus those with more than 200 battle-related deaths in any one year between 2009 and 2011. Data are compiled using the Peace Research Institute Oslo and Uppsala Conflict Data Program data sets on armed conflict and battle deaths. See Box 3.1 in the 2011 EFA *Global Monitoring Report* for further information. Countries in light blue were on the list in 2011 but are no longer identified as conflict-affected in 2013. Countries in red joined the list in 2013. During the period in question, Sudan still included the area that is now South Sudan.

(s. 55).

Aşağıdaki tabloda ülkelerin 2015'e kadar ilkökula kayıt oranının en az %95'e çıkarma hedefini gerçekleştirme olasılığı yüzdeleri verilmiştir (Tablo 1.2.5). Bu tabloda Türkiye hedefe ulaşmış ya da ulaşmaya yakın olan ülkeler arasında yer almaktadır.

Table 1.2.5: Likelihood of countries achieving a primary enrolment target of at least 95% by 2015

Level expected by 2015	Target reached or close (≥95%) 76	Algeria, Aruba, Australia, Bahamas, Belgium, Belize, Bulgaria, Cambodia, Croatia, Cuba, Cyprus, Dominica, Ecuador, Egypt, El Salvador, Estonia, Fiji, Finland, France, Germany, Greece, Grenada, Guatemala, Honduras, Hungary, Iceland, India, Indonesia, Iran (Islamic Republic of), Ireland, Israel, Italy, Japan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Lao People's Democratic Republic, Latvia, Lebanon, Luxembourg, Malawi, Maldives, Mexico, Mongolia, Morocco, Mozambique, Nepal, Netherlands, New Zealand, Nicaragua, Norway, Oman, Panama, Peru, Portugal, Qatar, Republic of Korea, Rwanda, Saint Vincent and the Grenadines, Samoa, Sao Tome and Principe, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, Syrian Arab Republic, Tajikistan, The former Yugoslav Republic of Macedonia, Trinidad and Tobago, Tunisia, Turkey, United Arab Emirates, United Kingdom, United States, Venezuela (Bolivarian Republic of), Viet Nam, Zambia			
	Far from target (80-94%) 31	Bhutan, Ethiopia, Ghana, Guinea, Kenya, Mauritania, Senegal, Yemen	Azerbaijan, Belarus, Bolivia (Plurinational State of), Botswana, British Virgin Islands, Cape Verde, Colombia, Denmark, Dominican Republic, Jordan, Lithuania, Malta, Namibia, Palestine, Paraguay, Philippines, Poland, Republic of Moldova, Romania, Saint Lucia, South Africa, Sri Lanka, Suriname		
	Very far from target (<80%) 15	Burkina Faso, Djibouti, Eritrea, Lesotho, Mali, Niger, Pakistan	Cayman Islands, Côte d'Ivoire, Equatorial Guinea, Gambia, Jamaica, Liberia, Nigeria, Saint Kitts and Nevis		
		Strong relative progress	15	Slow progress or moving away from target	31
Change between 1999 and 2011					
Countries not included in analysis because of insufficient data 83	Afghanistan, Albania, Andorra, Angola, Anguilla, Antigua and Barbuda, Argentina, Armenia, Austria, Bahrain, Bangladesh, Barbados, Benin, Bermuda, Bosnia and Herzegovina, Brazil, Brunei Darussalam, Burundi, Cameroon, Canada, Central African Republic, Chad, Chile, China, Comoros, Congo, Cook Islands, Costa Rica, Czech Republic, Democratic People's Republic of Korea, Democratic Republic of the Congo, Gabon, Georgia, Guinea-Bissau, Guyana, Haiti, Iraq, Kiribati, Kuwait, Libya, Macao (China), Madagascar, Malaysia, Marshall Islands, Mauritius, Micronesia (Federated States of), Monaco, Montenegro, Montserrat, Myanmar, Nauru, Netherlands Antilles, Niue, Palau, Papua New Guinea, Russian Federation, San Marino, Saudi Arabia, Serbia, Seychelles, Sierra Leone, Singapore, Slovakia, Solomon Islands, Somalia, South Sudan, Sudan, Swaziland, Thailand, Timor-Leste, Togo, Tokelau, Tonga, Turkmenistan, Turks and Caicos Islands, Tuvalu, Uganda, Ukraine, United Republic of Tanzania, Uruguay, Uzbekistan, Vanuatu, Zimbabwe				

Source: Brunelorth (2013).

(s. 59).

Aşağıdaki tabloda, ülkelerin 2015'e kadar ortaöğretime kayıt oranını en az %95'e çıkarma hedefini gerçekleştirme olasılığı yüzdeleri verilmiştir. %80'in altında bir oranla hedeften en uzak olan ülkelerin sayısı, 1999'da 24 iken, 2011'de 9'a düşmüştür. Bu grubun dışında kalan ülkelere, Tacikistan hedefe yaklaşırken, Umman ve Türkiye %97 kayıt oranını gerçekleştirmişlerdir. 2015'e kadar, 7'si Güney Sahra Afrika ve Laos Demokratik Halk Cumhuriyeti olmak üzere 8 ülkenin %80'in altında kayıt oranına sahip olacağı görünmektedir ve 28 ülkenin %80 ve %95 arasında kayıt oranıyla hedeften çok uzak kalacağı beklenmektedir (s. 67). (Tablo 1.3.2).

Table 1.3.2: Likelihood of countries achieving a lower secondary education net enrolment target of at least 95% by 2015

Level expected by 2015	Target reached or close ($\geq 95\%$) 46	Bahamas, Belarus, Botswana, Colombia, Croatia, Cyprus, Denmark, Dominica, Estonia, Fiji, Finland, France, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Israel, Italy, Japan, Kazakhstan, Kenya, Luxembourg, Mexico, Mongolia, Netherlands, Norway, Oman, Peru, Philippines, Qatar, Republic of Korea, Romania, Saint Kitts and Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent and the Grenadines, Samoa, Seychelles, Slovenia, Spain, Switzerland, Syrian Arab Republic, Tajikistan, Turkey, United Kingdom, United States, Venezuela (Bolivarian Republic of)	
	Far from target (80-94%) 28	Bhutan, Dominican Republic, Ecuador, El Salvador, Ghana, Guatemala, Indonesia, Nicaragua, Panama	Aruba, Azerbaijan, Barbados, Bolivia (Plurinational State of), Bulgaria, Cayman Islands, Cook Islands, Cuba, Jamaica, Jordan, Lithuania, Malawi, Malaysia, Palestine, Paraguay, Poland, Republic of Moldova, Sweden, Trinidad and Tobago
	Very far from target (<80%) 8	Burkina Faso, Ethiopia, Guinea, Mozambique, Niger	Eritrea, Lao People's Democratic Republic, Lesotho
Strong relative progress		14	Slow progress or moving away from target
Change between 1999 and 2011			

(s. 69)

Aşağıdaki tabloda, ülkelerin 2015'e kadar yetişkin okuryazarlığını en az %95'e çıkarma hedefini gerçekleştirme olasılığı yüzdeleri verilmiştir. Tabloya göre, Türkiye bu hedefe ulaşmış ya da ulaşmaya yakın olan ülkeler arasında yer almaktadır.

Table 1.4.2: Likelihood of countries achieving an adult literacy target of at least 95% by 2015

Level expected by 2015	Target reached or close ($\geq 95\%$)	Albania, Argentina, Armenia, Aruba, Azerbaijan, Bahrain, Belarus, Bosnia and Herzegovina, Brunei Darussalam, Bulgaria, Chile, China, Costa Rica, Croatia, Cuba, Cyprus, Democratic People's Republic of Korea, Equatorial Guinea, Estonia, Georgia, Greece, Italy, Kazakhstan, Kuwait, Kyrgyzstan, Latvia, Lithuania, Macao (China), Maldives, Mongolia, Montenegro, Netherlands Antilles, Palestine, Panama, Paraguay, Philippines, Portugal, Qatar, Republic of Moldova, Romania, Russian Federation, Samoa, Serbia, Singapore, Slovenia, Spain, Suriname, Tajikistan, Thailand, The former Yugoslav Republic of Macedonia, Tonga, Trinidad and Tobago, Turkey, Turkmenistan, Ukraine, Uruguay, Uzbekistan, Venezuela (Bolivarian Republic of)					
	Far from target (80-94%)	Bolivia (Plurinational State of), Burundi, Honduras, Iran (Islamic Republic of), Malaysia, Mexico, Myanmar, Saudi Arabia, Swaziland, Viet Nam	Algeria, Brazil, Dominican Republic, Ecuador, Mauritius, Namibia, Nicaragua, Sri Lanka, Syrian Arab Republic	Botswana, Cape Verde, Colombia, El Salvador, Gabon, Guyana, Indonesia, Jamaica, Jordan, Lebanon, Libya, Malta, Oman, Peru, South Africa, Tunisia, United Arab Emirates, Zimbabwe			
	Very far from target (<80%)	Eritrea, Ghana, Timor-Leste	Angola, Bangladesh, Benin, Cameroon, Central African Republic, Chad, Comoros, Côte d'Ivoire, Democratic Republic of the Congo, Gambia, Guatemala, Guinea-Bissau, India, Iraq, Kenya, Lao People's Democratic Republic, Lesotho, Madagascar, Mauritania, Nepal, Niger, Papua New Guinea, Rwanda, Sao Tome and Principe, Senegal, Togo, Uganda, United Republic of Tanzania, Zambia	Bhutan, Burkina Faso, Cambodia, Egypt, Ethiopia, Guinea, Haiti, Liberia, Malawi, Mali, Morocco, Mozambique, Nigeria, Pakistan, Sierra Leone, Yemen			
		Strong relative progress	13	Slow progress or moving away from target	38	No evidence on trend	34
Change between 2000 and 2011							

(s. 75)

1999 yılında hedeften en uzak olan 50 ülke arasında; 38'inde eşitsizlik kız çocukları yönündeydi. Bu 38 ülkenin 17'si 2011'e kadar bu gruptan çıkmıştır. Yalnızca iki tanesinin denkliği gerçekleştirilmesiyle birlikte, birçoğu 0.75'in altında endeksle başlamalarına rağmen hedefe yaklaşmıştır. Türkiye dikkate değer bir örnek oluşturmaktadır (Tablo 1.5.2). 2015'e kadar 31 ülkenin hedeften hâlen çok uzak olacağı öngörülmektedir ve bunların 22'sinde eşitsizlik kız çocuklarının yönünde olacaktır (s. 80).

Table 1.5.2: Likelihood of achieving gender parity in primary education by 2015

Level expected by 2015	Target reached or close ($\geq 95\%$)	Algeria, Argentina, Australia, Austria, Azerbaijan, Bahamas, Barbados, Belarus, Belgium, Bermuda, Bhutan, Bolivia (Plurinational State of), Brunei Darussalam, Bulgaria, Burundi, Cambodia, Canada, Chile, China, Colombia, Cook Islands, Costa Rica, Croatia, Cuba, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Dominica, Ecuador, Egypt, El Salvador, Equatorial Guinea, Estonia, Ethiopia, Fiji, Finland, France, Gabon, Gambia, Georgia, Germany, Ghana, Greece, Grenada, Guatemala, Honduras, Hungary, Iceland, India, Indonesia, Iran (Islamic Republic of), Ireland, Israel, Italy, Japan, Jordan, Kazakhstan, Kenya, Kyrgyzstan, Lao People's Democratic Republic, Latvia, Lebanon, Lesotho, Liberia, Lithuania, Luxembourg, Madagascar, Maldives, Malta, Marshall Islands, Mexico, Mongolia, Morocco, Myanmar, Namibia, Netherlands, New Zealand, Nicaragua, Nigeria, Norway, Oman, Palestine, Panama, Paraguay, Peru, Philippines, Poland, Portugal, Qatar, Republic of Korea, Republic of Moldova, Romania, Russian Federation, Rwanda, Saint Kitts and Nevis, Saint Lucia, Samoa, Sao Tome and Principe, Serbia, Seychelles, Slovakia, Slovenia, Solomon Islands, South Africa, Spain, Sri Lanka, Sweden, Switzerland, Syrian Arab Republic, Tajikistan, Thailand, The former Yugoslav Republic of Macedonia, Togo, Trinidad and Tobago, Tunisia, Turkey, Uganda, Ukraine, United Kingdom, United Republic of Tanzania, United States, Uruguay, Uzbekistan, Venezuela (Bolivarian Republic of), Viet Nam, Zambia		126	
	Far from target (80-94%)	Benin, Burkina Faso, Djibouti, Guinea, Mali, Mozambique, Yemen	Aruba, Belize, Botswana, British Virgin Islands, Cape Verde, Cayman Islands*, Comoros, Congo, Guyana*, Jamaica, Kiribati, Malawi*, Mauritania*, Saint Vincent and the Grenadines, Suriname, Vanuatu	23	
	Very far from target (<80%)	Afghanistan	Cameroon, Central African Republic, Chad, Côte d'Ivoire, Democratic Republic of the Congo, Dominican Republic, Eritrea, Niger, Pakistan, Senegal*, Swaziland	12	
		Strong relative progress	8	Slow progress or moving away from target	27
Change between 1999 and 2011					

(s. 81)

Irak ve Türkiye’de ortaöğretime erişimin geliştirilmesindeki zorluklara ilişkin aşağıdaki tabloda, Türkiye’nin büyük bir gelişme gösterdiği belirtilmektedir. 1999 yılında erkek çocuklarının %87’si, kız çocuklarının ise %65’i ortaöğretimin ilk yıllarına erişim sağlamıştı. Onyıllın sonunda kız ve erkek çocukları arasındaki bu büyük fark neredeyse kapanmıştır. Cinsiyet eşitsizlikleri ortaöğretimin son yıllarında aynı kalsa da, son on yılda hızlı bir şekilde azalmıştır (tablo 1.5.5). 1997 yılında zorunlu eğitimin 5 yıldan 8 yıla çıkarılması dönüm noktası olmuştur. Aynı zamanda, erkeklerden daha çok kız çocuklarına fayda sağlayan bir şartlı nakit transferi programı da bu farkın kapanmasını sağlamıştır. Ancak, tüm gelişmelere rağmen, problem devam etmektedir. Kırsal kesimlerdeki kız çocukları daha dezavantajlı konumdadır ve bazı bölgesel farklılıklar derin ve sürekli dir.

Box 1.5.2: Challenges in improving access to secondary education for girls in Iraq and Turkey

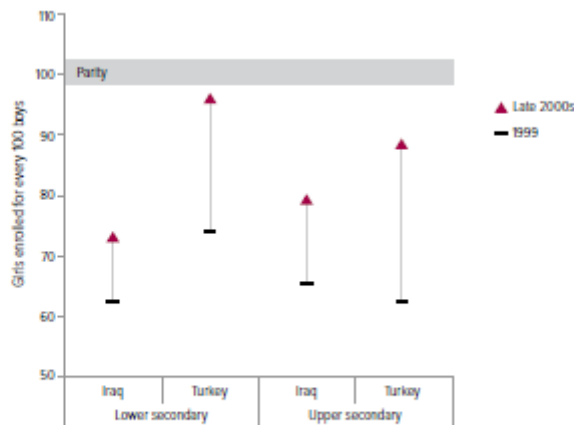
Iraq and Turkey have moved at different speeds towards gender parity in secondary education. Turkey has made greater progress. In 1999, 87% of boys made it to lower secondary school, compared with 65% of girls. By the end of the decade, this large gap had been almost closed. Gender inequalities remain in upper secondary education but they also narrowed rapidly over the last decade (Figure 1.5.5).

The turning point was the extension of compulsory education from five to eight years in 1997, accompanied by a range of

strategies aimed at widening access. A conditional cash transfer programme that provided a larger benefit for girls than for boys also helped close the enrolment gap.

Nevertheless, despite overall progress, problems remain. Girls in rural areas are more disadvantaged and some differences by region have been not only deep but also persistent: in the poor predominantly Kurdish provinces of Sirt, Mus and Bitlis, just 60 girls are enrolled in secondary school for every 100 boys, with little change in recent years.

Figure 1.5.5: Fast progress towards gender parity in secondary education is possible
Gender parity index of the secondary education gross enrolment ratio, Iraq, 1999–2007, and Turkey, 1999–2011

Source: UE database.

There is continuing commitment to eliminate the remaining disparities: the 2010–2014 strategic plan of the Ministry of National Education aims to lower the gender gap in secondary education enrolment from 8.9% to less than 2%. An amendment to the Education Law introduced in April 2012 that extended compulsory education from 8 to 12 years might help further close the gap at the upper secondary level.

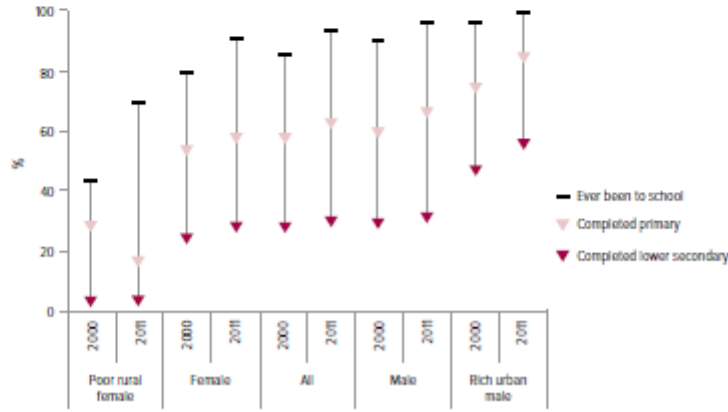
But there is no room for complacency. The continuing very low participation of women in the labour force and their marginalization in the labour market could deter young girls from completing secondary school. More generally, traditional

perceptions of gender roles that permeate society filter down to schools. These are issues that neighbouring countries aspiring to gender equality in education need to contend with.

In Iraq, not only has progress towards gender parity been slower, but poor, rural girls have not benefited. The lower secondary completion rate was 58% for rich urban boys and just 3% for poor rural girls in 2011. Safety remains an issue for girls' schooling, particularly in areas of major instability and insecurity (Figure 1.5.6).

Sources: Turkey Ministry of National Education (2009, 2013); Uçan (2013); World Bank (2012).

Figure 1.5.6: Poor Iraqi girls living in rural areas are far less likely to complete lower secondary school
Percentage who have ever been to school, completed primary, and completed lower secondary school, by gender, location and wealth, 2000 and 2011

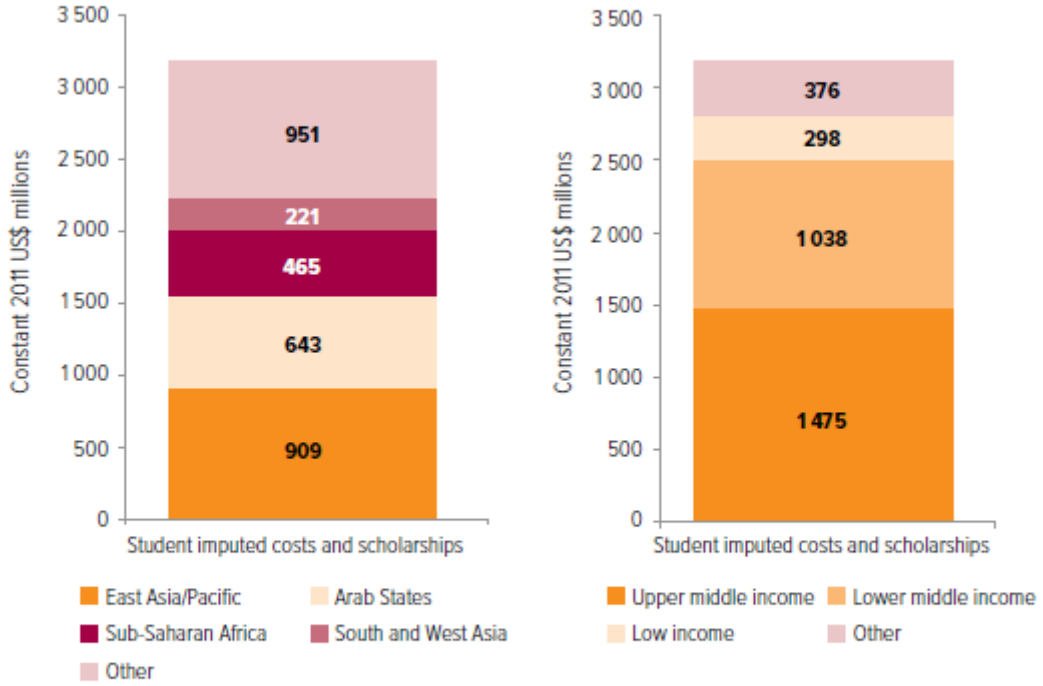
Source: EFA Global Monitoring Report team analysis (2013), based on the 2000 and 2011 Iraq Multiple Indicator Cluster Surveys.

(s. 82-83)

Burslar ve öğrenci masrafları, düşük gelirli ülkelerde insan kaynakları kapasitesini güçlendirmek için büyük önem taşımaya rağmen, bu ödeneğin birçoğu aslında, toplamın %21'iyle en büyük alıcı Çin ile, orta-yüksek gelirli ülkelere gitmektedir (Figure 2.13). Çin'e yapılan böyle bir "yardım" bazı çok fakir ülkeler tarafından temel eğitim için alınan yardımın miktarını aşmaktadır. Örneğin, ortalama 2010-2011 boyunca, Almanya ve Japonya başta olmak üzere bağış yapanlar yıllık 656 milyon Amerikan Doları Çin'e burs ve öğrenci masrafları için ödeme yapmışlardır. Bu ödeme, aynı dönem içinde temel eğitim için Çad'a verilen miktarın 77 katı ve Nijerya'ya verilen miktarın 37 katıdır. Cezayir, Çin, Fas, Tunus ve Türkiye tarafından öğrenci masrafları ve burs şeklinde atfedilen, yıllık olarak alınan bağış, ortalama olarak 2010-2011 yıllarında tüm 36 düşük gelirli ülkeler için temel eğitime yapılan yardımın toplam miktarına eşitti (s. 135).

Figure 2.13: Middle Income countries receive almost 80% of aid to scholarships and imputed student costs

Education aid spent on scholarships and student imputed costs, 2010–2011

Note: For region groups, aid to 'other' includes disbursements to Central and Eastern Europe, Central Asia, Latin America and the Caribbean and aid that is geographically unallocated. For income groups, 'other' refers to high income and unallocated by income.

Source: OECD-DAC (2013).

Ulusal Sağlık Hesapları

Son 10 yılda millî eğitim hesaplarının yayılması desteklenmiş; bazı durumlarda Dünya Bankası ve bazı durumlarda ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı'nın (USAID) desteğiyle El Salvador, Guatemala, Fas ve Türkiye'de eğitim harcamalarına ilişkin veri elde etmek için bazı pilot muhasebe uygulamaları yürütülmüştür. Bu uygulamalar millî sağlık hesaplarıyla ilgililik ve güvenilirlik sağlayan ortak çerçeveden yoksun kalmışlardır, bununla birlikte daha fakir ülkeler için henüz bilgi ortaya çıkmamıştır (s. 137).

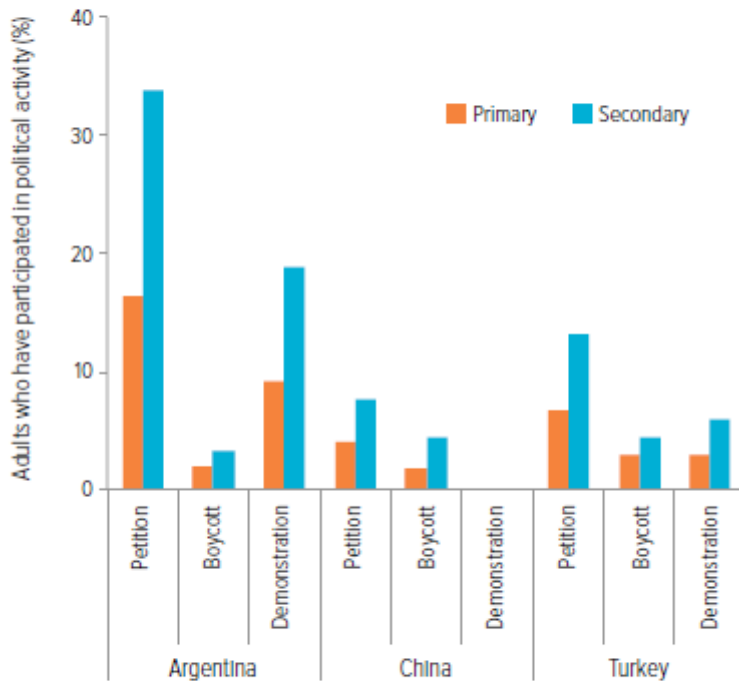
Eğitim politik bilgiyi geliştiriyor

Bu Rapor için Dünya Değerler Anketi'ne (World Values Survey) dayalı yeni analiz, her bölgede, yüksek düzeyde eğitim almış kişilerin siyasetle daha ilgili olduklarını ve bilgiyi araştırmaya daha eğilimli olduklarını göstermektedir. Örneğin, Türkiye'de 2007'de siyasete

ilgi duyma oranı ilköğretim düzeyinde eğitim görmüş kişiler arasında % 40 iken, aynı oran ortaöğretim düzeyinde eğitim almış kişiler arasında % 52'ye yükselmektedir (Chzhen, 2013) (s. 171).

Eğitim alternatif siyasi katılım biçimlerini desteklemektedir. Bu rapor için düşük ve orta gelirli 26 ülkenin yer aldığı 2005–2008 Dünya Değerler Anketi'nde yeni bir analize göre; eğitim vatandaşların, dilekçe imzalama, ürünleri boykot etme ya da barışçıl gösterilerde yer alma gibi başka yollarla seslerini duyurabilme ihtimallerini artırmaktadır. Örneğin, Arjantin, Çin ve Türkiye'de vatandaşlar ortaöğretim düzeyinde eğitime sahiplerse, yalnızca ilköğretim düzeyinde eğitim almış kişilerle kıyaslandığında, iki kat daha fazla dilekçe imzalama eğilimindedirler. Benzer olarak, Arjantin ve Türkiye'de ortaöğretim düzeyinde eğitim almış kişiler, yalnızca ilköğretim düzeyinde eğitim almış kişilerden iki kat daha fazla barışçıl gösterilerde yer alma eğilimindedirler (Figure 3.6) (s. 172).

Figure 3.6: Education leads to more engagement in alternative forms of political participation
Percentage of adults who signed a petition, boycotted a product or took part in a peaceful demonstration, by education level, selected countries, 2005–2008

* Respondents in China were not asked the question about involvement in peaceful demonstrations.

Note: The results control for age, sex, labour market status and country GDP per capita.

Source: Chzhen (2013), based on the 2005–2008 World Values Survey.

SCHOOLING CAN SAVE THE PLANET

Higher levels of education lead to more concern for the environment

Source: National Centre for Social Research (2013), based on 2010 International Social Survey Programme data.

(s. 180)

Evrensel öğrenme krizi: Acil eyleme geçilmeli

Bazı daha zengin ülkeler de matematikte daha kötü performans sergilemişlerdir. Hollanda, neredeyse tüm ilköğretim çağındaki çocuklar için okuma ve matematikte temel öğrenme becerilerini sağlamada birçok zengin ülkenin temsilcisidir. Fakat İspanya'da birçok öğrenci temel okuma becerilerini gerçekleştirmişken, 4. Sınıfın sonuna kadar %8'i matematikte minimum öğrenme kriterine ulaşamamıştır. Benzer olarak, Orta ve Doğu Avrupa'da Slovenya eğitim sistemi okulda temel matematik öğrenmeyi sağlarken,

Türkiye'deki eğitim sistemi, çocukların % 17'sinin temel matematiği öğrenmesini sağlayamamaktadır." (s.192)

Bir azınlık dili konuşmak dezavantaj oluşturabilir

Matematikte de, dil, kültür ve yoksulluk biraraya gelerek çok yüksek geri kalma riski oluşturmaktadır. Evde azınlık bir dili konuşan fakir öğrenciler en düşük performansı gösterenler arasındadırlar. Örneğin, Türkiye'de Türkçe olmayan bir dili –ağırlıklı olarak Kürtçe- konuşan fakir 4. sınıf öğrencileri Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS) değerlendirmesinde en düşük performansı göstermişlerdir. Türkçe konuşmayan fakir öğrencilerin yaklaşık %40'ı matematikte minimum öğrenme ölçütünü gerçekleştirmektedir. Bu oran ulusal ortalamanın sadece yarısının biraz üzerindedir (Altınok, 2013c). (s. 199).

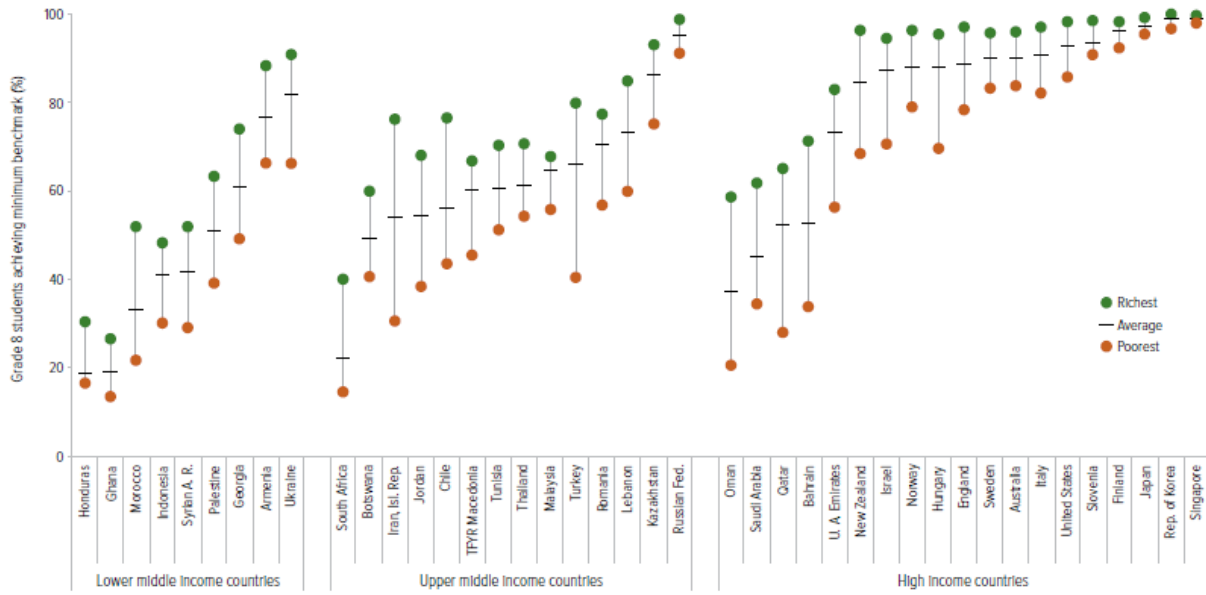
Dezavantaj ortaöğretimde devam ediyor

Zenginlikle fakirlik arasındaki farkın yarattığı boşluk kaçınılmazdır. Botswana, zenginiyle fakirinin arasında çok daha küçük bir fark olmasının sayesinde, çok daha yüksek öğrenme düzeylerine erişmiştir. Güney Afrika'nın performansı, Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS) değerlendirmesinde yer alan daha fakir ülkelerdeki en kötü performansla benzerlik gösterirken; Botswana diğer bölgelerdeki orta-üst gelirli ülkeler düzeyindedir. Botswana'daki en fakir bireyler ortalama olarak daha iyi performans gösteren Şili, Ürdün ve Türkiye'deki mevkidaşları gibi minimum ölçüte ulaşma şansına sahiptirler (s. 200).

Bazı ülkelerde, zengin ve fakir arasındaki fark ileriki yıllarda daha belirgin hâle gelmektedir. Örneğin, Şili'de 4. sınıfta fark az iken, zengin öğrencilerin %77'si, fakir öğrencilerin %44'ü ile kıyaslandığında, 8. sınıfa kadar minimum standartları gerçekleştirmektedir. Şili'nin son yıllardaki eğitim reformları, bir değişim için öğrencilerin protesto etmelerine yol açan, genişleyen bir eşitsizlikle sonuçlanmıştır. Benzer olarak Türkiye'de, 4. sınıftan 8. sınıfa kadar fark artmaktadır. 8. Sınıfa kadar zengin öğrencilerin fakir öğrencilerin iki katı kadar minimum standartları gerçekleştirme olasılığı vardır (s. 200).

Aşağıda yoksulluğun ortaöğretimin ilk yıllarında öğrenmeyi geri durdurma oranına ilişkin tablo yer almaktadır.

Figure 4.7: Poverty holds back learning in lower secondary school
Percentage of grade 8 students scoring above the low international benchmark in mathematics, by wealth, selected countries, 2011 TIMSS

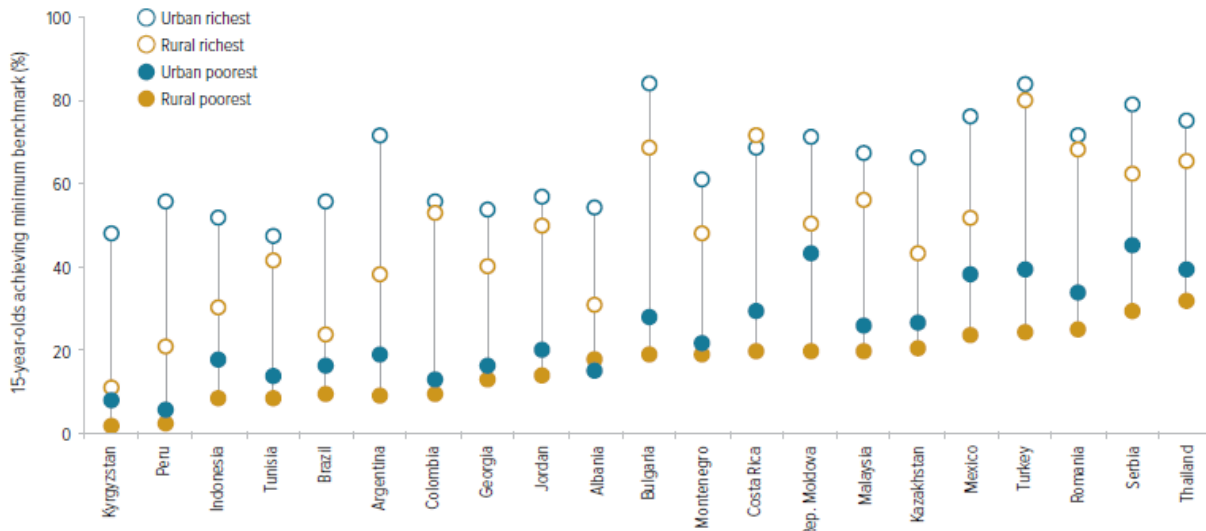

Note: Richest/poorest refers to students in the top/bottom quartile in the TIMSS socio-economic status index.
Source: Altinok (2013c), based on 2011 TIMSS data.

(s. 200)

Aşağıda, ülkemizin de yer aldığı bazı seçilmiş ülkelerde, zenginlik ve yaşanan yere göre matematikte seviye 2 ve üzerinde olan 15 yaşındaki çocukların yüzdesi verilmektedir.

Figure 4.8: In secondary school, the weakest learners are the poor in rural areas
Percentage of 15-year-olds at or above level 2 in mathematics, by wealth and location, selected countries, 2009 PISA

Note: Richest/poorest refers to students in the top/bottom quartile in the PISA economic, social and cultural status index.
Source: Altinok (2012), based on 2009 PISA data.

(s. 201)

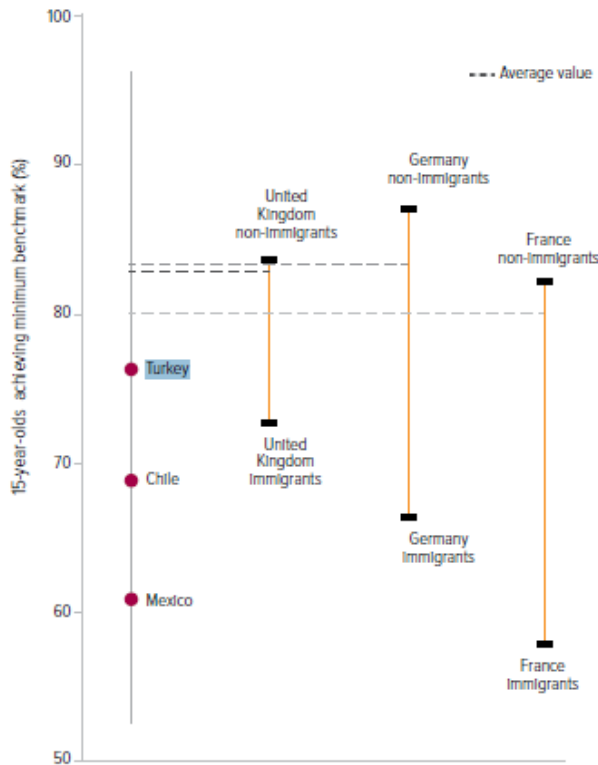
Daha fakir öğrenciler daha az öğreniyor

Avustralya ve Yeni Zelanda’da, 4. ve 8. sınıfta süregelen zengin-fakir farkıyla, fakir öğrenciler için tablo özellikle umutsuz görünmektedir. Yeni Zelanda’da neredeyse tüm zengin öğrenciler 4. ve 8. Sınıflarda minimum standartları gerçekleştirmişken, fakir öğrencilerin yalnızca 3’te 2’si bu standartları gerçekleştirmiştir. Yeni Zelanda’daki fakir bir öğrenci, ölçüte ulaşmada ortalama olarak Türkiye’deki bir öğrenci ile benzer şansa sahiptir (s. 202).

Gelişmiş ülkelerde göçmenler ve yerli gruplar geri kalıyorlar

Fransa, Almanya ve Birleşik Krallık’ta, 15 yaşındaki öğrencilerin %80’inden fazlası ortalama olarak okumada minimum ölçütü gerçekleştirmektedirler. Ancak göçmenler çok daha kötü performans sergilemektedirler: Almanya’daki göçmenler Şili’deki öğrencilerle aynı durumdayken; Birleşik Krallık’ta minimum ölçütün üzerinde bir başarı sağlayan göçmenlerin oranı Türkiye’deki ortalamadan daha iyi değildir (Figure 4.10). Fransa’daki göçmenler, %60’ının minimum ölçütü geçmesiyle belirli problemlerle karşılaşmaktadırlar. Bu durum Meksika’daki öğrenciler için ortalamaya eşittir (s. 202).

Figure 4.10: Weak learners in rich countries perform as badly as students in some middle income countries
Percentage of 15-year-old students at or above level 2 in reading, Immigrants and non-immigrants, selected countries, 2009 PISA

Source: EFA Global Monitoring Report team analysis of Alltnok (2012), based on 2009 PISA data.

(s. 203)

Eğitim kalitesini artırmak için reformlara öğretmenleri de dâhil etmek

Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 10 lke (Bulgaristan, Danimarka, Mısır, Yunanistan, Hong Kong (Çin), Hollanda, Makedonya, Birleşik Krallıklar, ABD) ğretmen eğitim politikalarında etkili olmaya büyük önem vermektedir. Bu ülkelerdeki öğretmenlerin ortalama %23' bu etkiye sahip olduğunu belirtmektedir. Planlama aşamasında öğretmenlere danışılması konusunda başarısızlığın yaşandığı bildirilmektedir. 2004'te yeni bir müfredatla tanışan Türkiye'deki öğretmenlerin yalnızca uygulama aşamasında yer aldığı söylenmektedir (s. 221). (Bangs and Frost, 2012).

En iyi öğretmenleri çekmek

Bir eğitim sisteminin kalitesi ğretmenlerinin kalitesi kadardır. 2011'de bu Rapor için 45 ülkede 4. Sınıflarda yapılan bir analizin sonucunda, öğretmenlerin kalitesi ne kadar iyi olursa, başarının o kadar yüksek olduğu görülmüştür. Örneğin, Polonya'da az kalitede bir öğretmenin olduğu okula giden bir öğrencinin, yüksek kalitede öğretmene sahip bir okula giden ğrenci ile kıyaslandığında, matematikte %25 daha az ve fen bilimlerinde %34 daha az başarı gösterdiği görülmüştür. Türkiye'de etki matematikte %28, fen bilimlerinde ise %30'dur. Türkiye'deki okulların %42'sinin düşük kalitede öğretmene sahip olduğu tanımlandığından, etkiler oradaki öğrencilerin büyük bir oranı tarafından hissedilmektedir. (Nonoyama-Tarumi and Willms 2013). (s. 233)

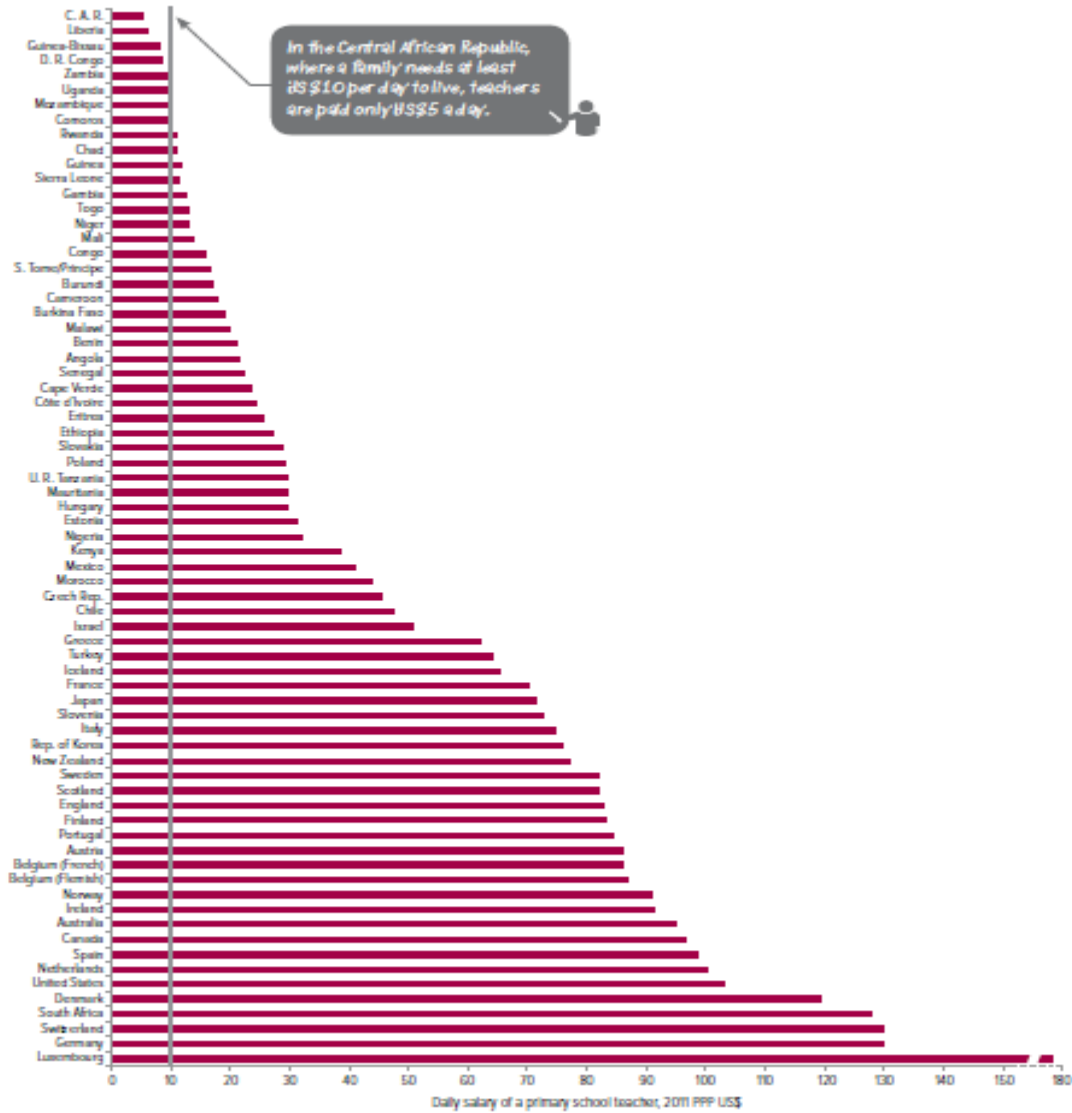
Tüm ocukların öğrenebilmesi için öğretmenlerin eğitimini geliştirmek

Kadın ve erkek öğretmenlerin, kendi davranışları, algıları ve beklentilerini anlama, farketme ve bunların öğrencilerle olan iletişimi nasıl etkilediği konusunda eğitime ihtiyaçları vardır. Türkiye'de, cinsiyet eşitliği üzerine verilen bir dönemlik hizmet öncesi eğitimin kadın öğretmenlerin cinsiyet davranışları ve farkındalığı üzerinde önemli bir etkisi olmuştur. Toplumsal cinsiyet, ğretim materyalleri seçimi ve okul çevresi gibi konuları içeren, cinsiyet rollerine karşı davranışların ölçülmesi üzerine düzenlenmiş kursa katılan bireyler önemli gelişmeler göstermişlerdir. (Erden, 2009). (s. 240).

En iyi öğretmenleri görevlerinde muhafaza edebilmek için doğru teşvik edicileri/özendiricileri sağlamak

Aşağıdaki tabloda bazı ülkelerde öğretmenlerin maaşlarına ilişkin tablo yer almaktadır.

Figure 6.1: Teachers in some poor countries are not paid enough to live on
Daily teachers' wages in public primary institutions, latest available year

Source: Pöhl de Dakar database; OECD (2012).

(s. 255)

2015'e kadar kaç ülke EFA hedeflerini gerçekleştirebilecek?

2011 yılında, analiz yapmanın mümkün olduğu 77 ülkeden 39'u EFA hedeflerine ulaşırken, 9'u hedeflere ulaşmaya yakındı. Şili ve Türkiye'nin de 2015'e kadar hedefleri gerçekleştirebileceği görülmektedir. 2011'deki aynı 9 ülkenin düşük kategoride olması beklenmektedir: Burkina Faso, Eritre, Etiyopya, Lesotho, Mali, Malavi Cumhuriyeti, Mozambik, Nijer ve Senegal (s. 309).